

Voimassa olevan Kuntalain (410/2015) 27 §:n 1 momentin mukaan kaikkien kuntien on asetettava ikääntyneen väestön osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien varmistamiseksi vanhusneuvosto ja huolehdittava myös siitä, että sillä on riittävät toimintaedellytykset.

Saman §:n 2. momentin mukaan neuvostolle on annettava mahdollisuudet vaikuttaa kunnan eri toimialojen toiminnan suunnitteluun, valmisteluun ja seurantaan kaikissa asioissa, jotka liittyvät jollakin tavalla ikääntyneen väestön hyvinvointiin.

Samat Kuntalain 28 §:ssä mainitut velvoitteet koskevat myös vammaisneuvostojen perustamista kaikkiin kuntiin.

Edellä kerrotun lain velvoitteiden toteuttaminen on käytännössä ollut varsin kirjavaa lähes kaikissa Suomen kunnissa, niin myös Pohjois- Karjalassa.

Todellinen vaikuttaminen onnistuu jokaisen kokemuksen mukaan vain siten, että ikääntyvien ja vammaisten edustajilla on mahdollisuus olla mukana alusta alkaen läsnäolo- ja puheoikeudella kaikissa niissä kunnan elimissä, joissa suunnitellaan ja valmistellaan ikääntyviin tai vammaisiin ihmisiin liittyviä asioita.

Joissakin kunnissa tuollainen läsnäolo onkin jo toteutettu. Pohjois- Karjalassa noin puolet kaikista 13 kunnasta on tuon velvoitteen jotenkin hoitanut.

Pohjois- Karjalan Hyvinvointialueen vanhusneuvosto on kokouksissaan kiinnittänyt huomionsa siihen, ettei kaikissa Pohjois- Karjalan kunnissa ole toteutettu Kuntalain 27 ja 28 §:ien mukaisia velvoitteita ikääntyneen ja vammaisen väestön vaikuttamismahdollisuuksien todellisesta turvaamisesta heitä koskevien asioiden suunnittelussa ja valmistelussa.

Sen vuoksi Pohjois- Karjalan hyvinvointialueen vanhus- ja vammaisneuvostot esittävät, että kaikissa Pohjois- Karjalan kunnissa varmistetaan seuraavat toimenpiteet:

- **kaikissa kunnissa tulee olla Kuntalain 27 ja 28 §:ien edellyttämä vanhusneuvosto ja vammaisneuvosto,**
- **neuvostojen edustajilla tulee olla oikeus osallistua läsnäolo- ja puheoikeudella kaikkiin kunnan valmisteluelinten ja lautakuntien kokouksiin, joissa käsitellään ikääntyvän tai vammaisen väestön elämään ja hyvinvointiin liittyviä asioita.**
- **vaikka neuvostot eivät ole lainsäädännön mukaan varsinaisia luottamushenkilöelimiä, vaan niin sanottuja vaikuttamistoimielimiä, niin siitä huolimatta on kohtuullista ja perusteltua, että neuvostojen jäsenille maksetaan kokouksista kunkin kunnan luottamushenkilöiden palkkiosäännön lautakuntataksan mukainen kokouspalkkio.**

Ikääntyvien ihmisten asioiden hoitaminen on tulevaisuudessa entistä haasteellisempi asia kaikissa Suomen kunnissa. Niin myös Pohjois- Karjalassa, missä joidenkin kuntien väestöstä jo yli 40 % on yli 65 - vuotiaita eläkeläisiä. Erityisesti yli 85- vuotiaiden määrä kaksinkertaistuu seuraavan reilun kymmenen vuoden aikana, minkä seurauksena ikääntyneiden vanhusten asioiden hoitaminen kaikissa maakunnan kunnissa yhteistyössä Hyvinvointialueen kanssa tulee olla, jos ei tärkein, niin ainakin keskeisin hoidettava asia. Siinä työssä tarvitsemme entistä aktiivisempaa yhteistyötä kuntien omien neuvostojen kanssa paikallisten tarpeiden seurannassa. Se onnistuu vain siten, että vanhus- ja vammaisneuvostojen edustus kuntien valmisteluelimissä hoidetaan Kuntalain edellyttämällä tavalla.

POHJOIS – KARJALAN HYVINVOINTIALUEEN VANHUSNEUVOSTO
POHJOIS – KARJALAN HYVINVOINTIALUEEN VAMMAISNEUVOSTO